

Svētdienas rīts
20.12.2008.

Anda Līce

Skaists aicinājums

Reti gadās, ka pēc grāmatas izlasīšanas pārņem izjūtas, kā tad, kad esam laimīgi. Man tas atgadījās tieši novembra nogalē, kad pirmo sniegu mums noskauda divas lietainas dienas, kurās saule, šķiet, nemaz neuzlēca. Taču es to nemaz nemanīju, jo gāju, bridu, brīžiem kā caur mūža mežu lauzos cauri psihoterapeita Viestura Rudzīša grāmatai “Pie tēva”. Droši vien nav pareizi nopietnas lietas lasīt tādā tempā, bet kādā maz pazīstamā apkārtnē es parasti vispirms ieminu taciņu, lai vēlāk varētu visu izstaigāt daudz pamatīgāk.

Bet tagad par izjūtām. Tā kā grāmata ir par grieķu mitoloģisko ģealoģiju un arhetipiem cilvēces vēsturē un arī mūsu ikviena dzīvē, ir pamats domāt, ka mēs atrodamies uz kontinentālām plātnēm ne tikai ģeoloģiski, bet arī kultūru un reliģiju ziņā. Plātnēm lēnām pārvietojoties, uzgrūžoties cita citai, pārklājoties un sadrūpot, veidojas jauni kontinenti un salas, jauni dievi, varoņi un cilvēki. Elpu aizraujoši tas droši vien izskatās no Dieva skatu punkta, nesaprotami, pat biedējoši – no mūsējā, ja mēs par šīm lietām neko nezinām.

Tieši biezās neziņas dēļ mēs neskaitāmās paaudzēs velti laužam šķēpus un skaldām matus. Arī tad, kad savu lomu uz ģimenes skatuves jau esam nospēlējuši, un tur darbojas pavisam citi, mēs izmisīgi un nikni turpinām spēlēt sev uz laiku piešķirto lomu. Pēc labākajiem antīkās pasaules mītu paraugiem, mēs paši rakstām savas dzīves traģēdijas, un tās spēlējam, iesaistot visu ģimeni. Un ne tikai to. Analizējot mītus un atsaucoties uz savu bagāto psihoterapeita praksi, grāmatas autors runā par problēmām, kurās mēs iestrēgstam kā šķēpi vairogos un zaudējam sevi un cits citu. “...iepazīstoties ar mītiem un mitoloģiskajām sistēmām, varam iepazīt to, kur esam šobrīd.” Ceļot sociālismu, komunismu un tagad moderno sabiedrību, esam vai nu piemirsuši, vai nekad neesam zinājuši, ka Klitaimnēstra, Agamemnona un Orestisa mūsu ģimenē darbojas tāpat kā senajos mītos! Kuram gan nav nācies piedzīvot situācijas, par kurām pēc laika var teikt – *bij’ man to zināt*. Bet tikai pēc laika. Mūsu htoniskā zemapziņa un tur mītošie arhetipi ir jāpēta nevis plikas ziņkāres dēļ, kā tas gandrīz vai apmāti notiek šodien, bet gan, lai varētu gudri palīdzēt cilvēkam ieraudzīt sevi ne tikai pretskatā un sānskatā, un saprast, ko un kā darīt.

Lasot grāmatu, man roka tā vien sniedzās pēc zīmuļa. Kādu laiku cietos – grāmata ir iespiesta uz ļoti laba papīra, lieliski ilustrēta, papildināta ar krāsainām ģealoģiskajām shēmām (kurās gan es apmaldījos), beidzot tomēr roka pati sāka te vienu, te otru atziņu pasvītrot. Lūk, viena no tām: “Katrā laulībā pienāk brīdis, kad tai ir vai nu jāizjūk, vai jāskākas no jauna. Tas var notikt tikai pēc tam, kad ir

izcīnīti divi kari – iliāda un odiseja. Tikai tad divi cilvēki ir gana pieauguši, lai sastaptos viens ar otru, nevis ar savām gaidām, kuras tiek projicētas uz otru.”

Paradīze, mūžīgās ilgas pēc tās un kodi tur iekļūšanai. Šovasar arēnā “Rīga” notika šovs “Sensation White”, kura scenogrāfija bija veidota kā Ēdenes dārzs un uz kuru bija jāierodas tikai baltā gan virs, gan zem jostasvietas. Televīzija nerādīja, cik baltuma uz drēbēm un dvēselēm bija palicis pāri šova beigās – pulksten sešos no rīta.

“Varbūt cilvēks tika izdzīts no paradīzes, jo bija par vāju, lai nepadotos čūskai – mātes varai un savai atkarībai no tās? Šo interpretāciju pastiprina visa laba un ļauna atzīšanas koka, kurā čūska slēpās, asociēšana ar māti simbolizējošo ābeli. Bet Dievs ir Tēvs, un cilvēka ceļš ir pie Tēva,” saka V. Rudzītis. Tas ir ikviena cilvēka jautājums.

Ceļš pie dieviem. Un ceļš pie Dieva. Kā ir ar manu reliģisko ekstāzi, varbūt tā ir tikai histērija, līdzīga tai, ko šodien kā mākslīgu zemestrīci izraisa ne viens vien sludinātājs? Kā es paplašinu savas apziņas robežas? Hipermobilais laikmets aizrauj elpu ar iespējām un atbaida ar savu paviršību. Pat tad, kad cilvēki nonāk tādās kontinentālo kultūras plātņu lūzuma vietās, kur vēl nav nosēdušies putekļi un zem kājām dreb zeme, viņiem nav laika uzdot jautājumus un meklēt atbildes, jo tūrisma business skubina joņot tālāk. Un lielākais, ko no tādiem ceļojumiem pagūst paņemt līdzi, ir no kāda mūra izurbināta šķemba – mikroskopiska atlūza no liela laikmeta, kas nebūt nav bez pēdām nogrimis nebūtībā. Grāmata “Pie tēva” ir skaists aicinājums domāt, jautāt, meklēt atbildes un, ja iespējams, arī pašiem apmeklēt vietas, kuras daudz ko vērtīgu ir izauklējušas un spēj rosināt uz svētīgiem darbiem. Man, grāmatu lasot, pirmo reizi tā pa īstam sakārojās nokļūt Grieķijā. Atcerējos Kurta Fridrihsona flomāstera zīmējumus. Kaut arī Grieķija viņam bija padomju laika aizliegta, zemi, antīko pasauli viņš izjuta tā, it kā tajā būtu dzīvojis. Pārļaicīgais spēj būt visur un vienmēr klātesošs, tikai jāatceras, ka: “Cilvēkam Dievs atklājas, bet tikai tad, ja cilvēks spēj būt spontāns, radošs, kas nozīmē – kontaktējošs ar Bērnu sevī. Viss ļoti vienkārši un skaidri. Un vienlaikus sarežģīti, jo – kā lai kļūst spontāns? Kā lai dabū kontaktu ar lidojošo zirgu Pēgasu un kā lai pierunā to neaizmukt?”

P. S. Mācītāji, jūs esat dvēseļu kopēji, lūdzu, izlasiet šo grāmatu!
Tā paceļ tālāk apziņas robežas, un tā mēs iegūstam brīvu telpu, kurā domāt un radīt.